

СОФИЙСКИ УНИВЕРСИТЕТ „СВ. КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ“
ФИЛСОФСКИ ФАКУЛТЕТ
КАТЕДРА „СОЦИАЛНА, ОРГАНИЗАЦИОННА, КЛИНИЧНА И
ПЕДАГОГИЧЕСКА ПСИХОЛОГИЯ“

СТАНОВИЩЕ

от проф. д.с.н. Дончо Николов Градев

относно: дисертационен труд на тема:

„ПСИХОДИАГНОСТИКА НА КРИМИНАЛНОТО ПОВЕДЕНИЕ НА ИЗВЪРШИТЕЛИ НА
УБИЙСТВА“

за получаване на образователната и научна степен „доктор“ по професионално
направление 3.2. Психология (Юридическа психология)

Автор на дисертационния труд: **Михаил Петров Герговски**

Научен ръководител: **Проф. д.пс.н. Бойко Ганчевски**

София

2018

1. АКТУАЛНОСТ И ЗНАЧИМОСТ НА РАЗРАБОТВАНИЯ НАУЧЕН ПРОБЛЕМ

Избраната тема на докторската дисертация е в сфера, която е характерна с постоянни дискусии и изследвания. Обикновено научните ръководители насочват докторантите към непозната или слабо разработвана научна проблематика. Логично е да се предположи, че този подход е правилен, но трябва да се посочи, че той не е универсален. Ако изследователят не постига големи резултати в изключително нова и неизследвана област, критиката към него е доста снизходителна; все пак се счита, че първите стъпки са трудни за всеки. Друга е обаче оценката, когато става дума за постигнати малки успехи в интензивно изследвана проблематика. Имам предвид, че се изисква повече научна смелост да се изправи отделният учен срещу отделни теории и утвърдени авторитети. В тези случаи и минималните успехи могат да са имат решаващо значение за научния напредък.

Научният ръководител на докторанта – проф. Бойко Ганчевски, който отскоро не е сред нас, имаше куража да се захваща с изследователски тези, които изглеждаха доста познати или изчерпани от гледна точка на постигнати научни резултати. Проф. Ганчевски е започнал своята научна кариера не от научните структури, а от грубата реалност, където битува криминалното поведение, застрашаващо равновесието в обществото. В такива условия учебникарската психология и криминология невинаги са от решаваща полза! По-скоро е необходим конкретен анализ на ситуативните предизвикателства, свързани с криминалните проблеми на даденото общество. Тръгвайки без предупреждения към научните авторитети, проф. Ганчевски написа няколко монографии, които са високо ценени от специалистите по девиантно поведение.

С тези разбирания за практическата значимост на разработваните проблеми, научният ръководител е повлиял за изследователската ориентация на докторанта Михаил Петров Герговски.

2. ОЦЕНКА НА НАУЧНИТЕ РЕЗУЛТАТИ

Научните резултати са свързани главно с провежданията на емпиричните изследвания на дадените проблеми. Но всяко сполучливо изследване е пряко зависимо от редица изходни теоретични и методологически предпоставки. Докторантът се е справил с това изискване, което е видимо чрез следните въпроси, разработени в теоретичната част на дисертационния труд. По-главните от тях се отнасят до:

- Факторите, определящи криминалното поведение на извършителите на убийства. Разгледани са:
 - Биологичните фактори;
 - Психологически фактори.

Анализът има предимно обзорен и теоретично изведен характер. Това е предопределено от целите на проучването по главната тема.

- Още по-близо до емпиричното изследване са текстовете, отнасящи се до класификацията и профилите на извършителите на убийства. Интерпретират се общите характеристики на проблемите, тяхната същност и история. Специално място е отделено на спецификата на психологическото профилиране. Тази проблематика е пряка стъпка към конструирането на реализираното емпирично изследване и на свободното събиране на сродни и допълнителни факти. Намирам, че това е труден въпрос, с който дисертантът се е справил много добре. Избегната е често срещаната грешка да се работи с готови инструменти от минали изследвания без да се стъпва на теоретичното описание на конкретния изследван обект.

Върху тази добра теоретична база е разработен конкретния подход на самото емпирично изследване. То е конструирано съобразно изискванията на изследователската практика у нас. Това ниво може да се проследи в представените анализ в третата глава, включваща:

- Постановка, цел, хипотези, задачи и граници на емпиричното изследване;
- Методика на изследването;
- Изследвани лица и процедура;
- Обект на изследването са 61 осъдени (45 мъже и 16 жени), извършители на убийства, изтърпяващи ефективни присъди в Затворническо общежитие “Кремиковци” към Централния софийски затвор (мъже) и затвора в гр. Сливен (жени).

3. ОЦЕНКА НА ПРИНОСИТЕ В ДИСЕРТАЦИОННИЯ ТРУД

Приемам самооценката на автора на дисертацията относно приносите, изложени в автореферата. Намирам, че на по-предно място трябва да се поставят приносите с практическо значение.

Съобразно процедурното изискване ще отбележа, че авторефератът отговаря на съдържанието на дисертацията. В него са отразени всички компоненти на труда: увод, теоретична, методологическа, емпирична част и заключение, които са представени по адекватен начин.

Авторът има достатъчно публикации по темата на дисертацията, което отговаря на изискванията за този тип научни разработки.

4. КРИТИЧНИ БЕЛЕЖКИ И ПРЕПОРЪКИ

Смятам, че част от анализа по темата на дисертацията, отнасяща се до резултатите и изводите от изследването, може да бъде разширен, защото това е ценно от практическа гледна точка.

Предлагам на докторанта да помисли за публикация, която да бъде сравнима с резултати от други изследвания в тази област. Това обстоятелство ще повиши смисъла на вложените изследователски усилия на дисертанта.

5. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Въз основа на посочените научни постижения в рецензирания труд, предлагам на уважаемото Научно жури да гласува положително за присъждането на образователната и научна степен „доктор“ на Михаил Петров Герговски в професионално направление 3.2. Психология (Юридическа психология).

26.11.2018 г.

гр. София

Автор на становището:

(проф. д.с.н. Д. Градев)